

Posudek diplomové teoretické práce Lukáše Csicselyho (dále též „LC“): *Šibalství v českém filmu* (dle též „Š“)

Lukáš Csicsely předkládá k obhajobě práci solidního rozsahu (55 stran vlastního textu), která po formální stránce (členění práce, poznámkový aparát, seznam literatury a filmů) nevykazuje křiklavá pochybení. Na ortografické a gramatické rovině se LC dopouští přehmatů v nesitelné míře; doporučuji autorovi zopakovat si zejména pravidla psaní koncového -i či -y u přivlastňovacích adjektiv. Tyto chyby, stejně jako drobné věcné lapsy by byla mohla eliminovat finální korektura; nedočetli bychom se pak hned v prvním odstavci, že vynálezci ruchadla byly bratry. Připouštím ovšem, že v kontextu práce Š jsou bratřenci Veverkovi osvěživou výjimkou – totiž jednou z mála postav, u níž LC neshledává příznaky šibalství. Seznam filmů má zhruba sto dvacet položek; bez seznámení s textem práce není zřejmé, zda zahrnuje všechny filmy v práci pojednávané, anebo pouze ty, v nichž v hlavní či v některé z vedlejších rolí podle autora vystupuje šibal. Případný rozdíl mezi oběma množinami by byl zřejmě zanedbatelný; poněkud matoucí je, že ke konci chronologicky uspořádaného seznamu z dějin české kinematografie, počínaje Křiženeckého Pražským párkařem a konče Prezidentem Blaník, se objevuje i několik zahraničních snímků. Vzhledem k charakteru práce citelně postrádám další položku v aparátu Š, která by velmi napomohla orientaci v textu, totiž Rejstřík šibalských postav, jenž by přinesl jejich abecední seznam s odkazy na příslušný film. Práce LC je totiž v první řadě průkopnickým, obsažným a ve věcných popisech i některých interpretačních nálezech k jednotlivým filmům povětšinou spolehlivým průzkumným zmapováním širokého „defilé“ filmových postav z české kinematografie (jen s nečetnými příležitostnými odkazy ke kinematografii světové), které více či méně odpovídají klasifikaci šibala. Tento literární a filmový archetyp (LC kupodivu nevěnuje takřka žádnou pozornost podstatnému „mezistupni“, šibalským rolím na divadle) je zde co do definice pojímán značně velkoryse; LC sice v jednotlivých případech namátkově rozlišuje postavy, které pokládá za šibaly typické a nepochybné, od těch, které jsou nositeli určité šibalské vlastnosti či několika šibalských rysů, ale nevede si přitom obzvlášť systémově a hranice mezi typickými a spíše okrajovými, resp. zpochybnitelnými příklady ponechává tekuté. Příznačná neuchopitelnost šibala je jeho ctností v literárním či filmovém díle; v teoretické práci by šibalům a postavám, které fenomén šibalství ztělesňují jen v určitém ohledu, důsledněji vedený pokus o klasifikaci či hierarchizaci neuškodil, ba docela by jim i slušel. To je ovšem úkol pro budoucí badatele, kterým LC svou práci připravil vynikající materiálovou základnu. Pro tento nezpochybnitelný přínos práci doporučuji k obhajobě.

doc. Marek Vajchr